

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2194

Vragen van het lid **Mohandis** (GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *een gratis bibliotheeklidmaatschap* (ingezonden 2 april 2025).

Antwoord van Minister **Bruins** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 14 mei 2025).

Vraag 1

Kent u het bericht¹ dat de gemeente Rotterdam binnenkort alle inwoners een gratis lidmaatschap van de bibliotheek aanbiedt? Zo ja, wat vindt u van dit bericht?

Antwoord 1

Ja, ik ken dit bericht. De gemeente Rotterdam heeft besloten dat het lidmaatschap van de openbare bibliotheek vanaf 1 mei gratis is voor alle inwoners. Ook vervallen de boetes voor het te laat terugbezorgen van geleende boeken. Maatregelen die het bereik en het gebruik van de openbare bibliotheek kunnen vergroten, juich ik toe.

Vraag 2

Deelt u de mening dat, gezien de groeiende faciliterende en bemiddelende rol van bibliotheken bij overheidsdiensten, kennis- en vaardighedenvermeerdering en het versterken van de lokale sociale cohesie, zo min mogelijk drempels voor bibliotheken moeten worden opgeworpen? Zo ja, welke mogelijkheden ziet u om mensen over de streep te trekken om de bibliotheek te bezoeken?

Antwoord 2

Ja, die mening deel ik en we doen daar dan ook veel aan. In de periode 2023–2025 wordt op basis van de Spuk bibliotheken het aantal bibliotheekvestigingen met circa 50 uitgebreid, worden 100 beperkte bibliotheekvoorzieningen uitgebreid tot een volwaardige vestiging en worden van circa 200 vestigingen de bemande openingsuren verruimd. Het bibliotheekaanbod en de bereikbaarheid worden hiermee aanmerkelijk vergroot. Het is van belang

¹ «Een moeder die de bieb mijdt om een openstaande boete – dat wil Rotterdam verhelpen met een gratis lidmaatschap voor alle inwoners», NRC Handelsblad 31 maart 2025 (<https://www.nrc.nl/nieuws/2025/03/31/een-moeder-die-de-bieb-vermijdt-om-een-openstaande-boete-dat-wil-rotterdam-verhelpen-met-een-gratis-lidmaatschap-voor-alle-inwoners-a4888305>)

dat zo veel mogelijk personen van het aanbod gebruikmaken. De bibliotheekpartijen – de overheden en bibliotheekorganisaties – beschouwen dit als een belangrijke opdracht. Zij werken daar langs verschillende wegen aan. Zo is in het bibliotheekconvenant van 10 oktober 2024 afgesproken te onderzoeken hoe het bereik en gebruik van bibliotheken kan worden vergroot.² Als opties daarvoor noemt het convenant het verruimen van het gratis lidmaatschap en een automatisch lidmaatschap voor de jeugd. Ook is in 2024 een brede publiciteitscampagne over de openbare bibliotheek gestart onder de titel «Ontdek wat je allemaal kan». De tweede ronde daarvan liep van 24 maart tot en met 4 mei 2025.

Vraag 3

Deelt u tevens de mening dat met name financiële drempels zoals lidmaatschapsgeld en boetes zouden moeten worden weggenomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Het is niet uitgesloten dat de kosten van het lidmaatschap een rol spelen bij het niet-gebruik van de openbare bibliotheek. Dit onderwerp zal ik opnemen in het onderzoek dat ik laat uitvoeren naar aanleiding van de motie van de leden Rooderkerk en Kisteman van 26 november 2024 over een automatisch gratis lidmaatschap voor ieder kind.³ Het onderzoek zal eind dit jaar zijn afgerond. Op dit moment houden bibliotheken bij de prijsstelling van hun abonnementen al rekening met de randvoorwaarde van een brede toegankelijkheid. In aanvulling daarop bieden verschillende gemeenten voor specifieke doelgroepen gratis toegang tot de bibliotheek via bijvoorbeeld stadspassen.

Vraag 4

Bent u bereid om te onderzoeken hoe dit uitstekende Rotterdamse initiatief breder kan worden uitgerold? Zo ja, waar denkt u precies aan en bent u bereid om in overleg te treden met (vertegenwoordigers van) bibliotheken welke initiatieven kunnen bijdragen aan een substantiële verhoging van het bibliotheekbezoek?

Antwoord 4

Ik zal de ervaringen van bibliotheken met een gratis lidmaatschap zeker betrekken bij het onderzoek beschreven in het antwoord op vraag 3. De inkomsten uit lidmaatschapsgelden bij bibliotheken bedragen ongeveer € 50 mln. per jaar. Dat is ongeveer 10% van de exploitatiekosten.

² Staatscourant 2024. 1171.

³ Tweede Kamer, 2024–2025, 28 760, nr. 117.